

مدیریت پسماندهای شهری

www.ketab.ir

مریم عباسوند

مهدی عباسوند

سرشناسه: عباسوند، مریم، ۱۳۴۴ -

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت پسماندهای شهری / مریم عباسوند، مهدی عباسوند
مشخصات نشر: تهران: راه دان: سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، انتشارات، ۱۳۹۱

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص.: مصور (بخشی رنگی)، جدول، نمودار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۰-۹۳-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: زباله

موضوع: زباله - مدیریت

شناسه افزوده: عباسوند، مهدی، ۱۳۵۵ -

شناسه افزوده: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور. انتشارات

رده بندی کنگره: ۷۹۱ / ۴۲ م ۴ / ۷۹۱ TD

رده بندی دیویی: ۶۲۸ / ۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۲۵۴۰۸

عنوان: مدیریت پسماندهای شهری

ناشر: راه دان، انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

نویسندگان: مریم عباسوند، مهدی عباسوند

قیمت: ۶۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

تاریخ چاپ: زمستان ۱۳۹۱

نوبت چاپ: اول

ویراستار: بهنام اسماعیلیان

طراح جلد: هما تیموری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۰-۹۳-۹

صفحه آرای و نظارت چاپ: عقیق ۴-۳-۸۸۹۳۲۴۰۳

سخن ناشر

آنچه امروزه شهروایمان را برای دستیابی به توسعه‌ای پایدار به چالش می‌کشد، زایش روزافزون و انبوه پسماندهای گوناگون است که محیط زیست شهری را نیز به شدت تهدید می‌کند. از آغاز دهه‌ی هشتاد خورشیدی، فراوانی مقاله‌های دریافتی در زمینه‌ی پسماند که از سوی فرهیختگان و دانشگاهیان برای چاپ در ماهنامه‌ی شهرداریها نگاشته می‌شد، هشدارگونه، حادثه‌را اخطار می‌نمود. چندانکه به ضرورتی ناگزیر فصلنامه‌ای به نام "مدیریت پسماندها" از بطن ماهنامه‌ی شهرداریها زاده شد. انتشارات در این نشریه با معرفی کتابهایی از زبان انگلیسی در این زمینه، انگیزه را برای برگردان این آثار به فارسی پدید آورد که نخستین و شاخص‌ترین آنها مدیریت جامع پسماند، کاری پر حجم از جورج چوبانگوس و همکارانش بود که با برگردان گروهی از استادان از روی چاپ بیرون آمد (۱۳۸۸). این اثر دو جلد کتاب کاربردی نیز به همراه داشت که این دو را هم گروهی از خبرگان به فارسی گردانیدند و انتشارات این مجموعه را هم چاپ‌ش نمود (۱۳۸۸). سومین کار، کتابی بود به نام مهندسی پسماندهای جامد (شهری) نگاشته‌آرن ویسیلیند و همکاران که با پایمردی تنی چند به فارسی درآمد و چاپ شد (۱۳۸۹). اما انتشارات با این کارنامه همواره چشم بر کتابی تالیفی داشت تا بیشتر به دشواریها و چالشهای شهرهای کشور در رویارویی با پسماندها پردازد که بسیار ضروری و زمینه‌ی آن تهی می‌نمود. خوشبختانه با تألیف کتاب مدیریت پسماندهای شهری گام نخست این آرزو به همت دو تن از خبرگان؛ مریم عباسوند و مهدی عباسوند برداشته شد. اینک با چاپ این اثر بر شما خواننده‌ی فرزانه است تا با نکته‌یابی‌های تیزبینانه‌ی خود، گذشته از بهشدگی این کتاب، بما نیز در پیشبرد گامهای بعدی یاری رسانید.

انتشارات سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

زمستان ۱۳۹۱

فهرست مطالب

۱۱	دیاچه
۱۳	فصل اول: کلیات مدیریت پسماندهای شهری
۱۶	ضرورت بررسی مدیریت پسماندهای شهری
۱۷	رابطه مدیریت پسماندهای شهری و مدیریت و برنامه‌ریزی شهری
۱۷	طراحی فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت پسماندهای شهری
۲۱	تعاریف کلی مدیریت و برنامه‌ریزی پسماندهای شهری
۳۲	نتیجه‌گیری
۳۳	فصل دوم: سابقه مدیریت پسماندهای شهری
۳۵	سابقه تاریخی مدیریت پسماندهای شهری
۳۷	مدیریت پسماندهای شهری در کشورهای توسعه یافته
۳۹	سابقه مدیریت پسماندهای شهری در کشورهای کمتر توسعه یافته
۴۱	تاریخچه مدیریت پسماندهای شهری در ایران
۴۵	سابقه برنامه‌ریزی و مدیریت پسماند در ایران
۵۱	استراتژی‌های مدیریت پسماندهای ویژه مصوب شورای عالی محیط زیست
۵۲	قوانین و استانداردهای بازیافت در ایران
۵۵	فصل سوم: مدیریت پسماندهای شهری و تجارب جهانی
۵۷	سلسله مراتب مدیریت پسماند در کشورهای توسعه یافته
۵۹	فرایند توسعه سیستم‌های مدیریت پسماندهای شهری

۶۲	مدیریت پسماندهای شهری در سوئد
۶۹	مدیریت پسماندهای شهری در آمریکا
۷۲	مدیریت پسماندهای شهری در انگلستان
۷۸	مدیریت پسماندهای شهری در کشورهای کمتر توسعه یافته
۸۰	پدیده پسماندگردی در کشورهای کمتر توسعه یافته
۸۱	مدیریت پسماندهای شهری در تایوان
۸۷	فصل چهارم: مدیریت پسماندهای شهری در ایران
۹۱	فرایند توسعه مکانیزم مدیریت پسماندهای شهری در ایران
۹۹	مسائل مهم مدیریت پسماندهای شهری ایران
۱۰۱	بررسی تطبیقی تولید پسماند در جهان و ایران
۱۰۳	تجارب شهرهای کشور در مدیریت پسماند
۱۰۶	مدیریت پسماندهای شهری در منطقه خزر (استان های ساحلی شمال ایران)
۱۱۲	بررسی تطبیقی استفاده از روش های دفع در شهرهای کشور و شهرهای منطقه خزر
۱۱۳	فرایند مدیریت پسماند در استان گلستان
۱۲۳	ساختار مدیریت پسماندهای شهری در سطح ملی
۱۲۵	نتیجه
۱۲۷	فصل پنجم: راهکارهای مدیریت پسماندهای شهری
۱۳۳	ابعاد مدیریت پسماندهای شهری
۱۳۶	تدوین اهداف مدیریت پسماندهای شهری
۱۳۸	تجزیه و تحلیل و ارزیابی مدیریت پسماندهای شهری
۱۴۰	تدوین راهکارهای پیشنهادی برای ساماندهی مدیریت پسماند
۱۴۳	اولویت بندی اجرای راهکارهای پیشنهادی
۱۴۴	پیشنهاد اصلاح ساختار و نام سازمان مدیریت پسماند
۱۴۷	نتیجه

۱۴۹	پیوست‌ها
۱۵۱	پیوست ۱- جداول
۱۵۶	پیوست ۲- فهرست نمودارها (پیوست و متن)
۱۶۰	پیوست ۳- انواع پسماندسوزها
۱۶۳	منابع

دییاجه

قرن حاضر، قرن توسعه مبانی نظری برآمده از تحولاتی است که به واسطه تغییرات بشر در طبیعت و زیست بوم به وجود آمده است. قرنی که به واسطه بازخوردهای اعمال انسانی و میزان تعامل آن‌ها با محیط زیست و زیست بوم شهری، نیازمند چشم‌اندازی برای حفاظت از محیط زیست شهری براساس تعاریف توسعه پایدار است.

تولید انبوه زائدات لزوم برنامه‌ریزی، هدایت، و کنترل مکانیزم‌های دفع و بازیافت را برای حفظ محیط زیست اجتناب‌ناپذیر ساخته است. توجه به میزان افزایش پسماندهای شهری و امکان بازیافت آن‌ها با شناسایی ظرفیت مناطق کشور و بهره‌برداری مناسب از فرصت‌هایی است که گاه از دل تهدیدها در ساختار مدیریتی شکل می‌گیرد.

ساختار برنامه‌ریزی شهری بر این اصل استوار است که برنامه‌های توسعه شهری قابلیت جداسازی از یکدیگر را ندارند. در ایران، برنامه‌های توسعه و مؤلفه‌های زیرساختاری آن مجرای از یکدیگر اندیشیده و عمل می‌شوند که چالش عمده فرا روی حرکت‌های شروع شده، در حال اجرا، و آتی را به خود اختصاص می‌دهد. مهم‌ترین مسئله شهرداری‌های کشور یافتن راه‌ها، روش‌ها، و چگونگی مدیریت پسماندهای شهری براساس دانش روز است؛ نیازی که این کتاب درصدد پاسخگویی به آن است.

کتاب مدیریت پسماندهای شهری در پنج فصل ارائه شده است. فصل اول به کلیات مرتبط با موضوع اختصاص دارد. فصل دوم موضوع پسماندهای شهری را در اسناد، قوانین، و آیین‌نامه‌های کشور بررسی می‌کند. فصل سوم سوابق کشورها در زمینه مدیریت پسماندهای شهری را موضوع خود قرار داده است تا با استفاده از تجارب جهانی از تجربه دوباره مشکلات آن‌ها در ایران بکاهد. فصل چهارم به بررسی

مدیریت پسماندهای شهری در ایران و تعدادی از شهرها در شرایط فعلی اختصاص یافته است. فصل پنجم با تجمیع راهکارها به ارائه پیشنهادهایی در حوزه‌های مدیریتی، اجرایی، و تشکیلاتی در وضع فعلی و براساس چشم‌اندازهای آتی ایران می‌پردازد. کتاب براساس آمار، اطلاعات، و وضعیت موجود ایران تهیه شده است و بنابراین خالی از اشکال نخواهد بود. بر همین اساس نویسندگان پذیرای نظرات صاحب‌نظران هستند.^۱ در پایان از استادان گرامی دکتر محمدعلی عبدلی^۲، دکتر محمدرضا بمانیان^۳، و دکتر روح‌الله محمودخانی^۴ که امکان انتشار کتاب را فراهم آوردند؛ سپاسگزاریم.

مریم عباسوند

مهدی عباسوند

۱. نشانی اینترنتی (مریم عباسوند) marvandz@yahoo.com (مهدی عباسوند) abbasvand@gmail.com برای تبادل نظر با نگارندگان.

۲. استاد دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران.

۳. رئیس پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی.

۴. کارشناس محیط زیست سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.